

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Physician Assistant
dual

Hogeschool Rotterdam

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Physician Assistant
dual

Hogeschool Rotterdam

CROHO nr. 49115

Hobéon Certificering

Datum

14 december 2015

Auditpanel

De heer W.L.M. Blomen
Mevrouw prof. dr. J. Cohen-Schotanus
De heer prof. dr. A. Franx
De heer A. Oosterhof MBA
De heer T. Kiers

Secretaris

De heer drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	27
BIJLAGE I	Scoretabel	29
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	31
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	39
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	41
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	47
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	49

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Rotterdam
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 5 november 2013.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Physician Assistant
registratienummer croho	49115
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Master
graad en titel	MPA
aantal studiepunten	150 EC
afstudeerrichtingen	Physician Assistant – Physician Assistant Klinisch Verloskundige
locatie	Rotterdam
variant	Duaal
onderwijstaal	NL
datum audit / opleidingsbeoordeling	17 en 18 september 2015
contactpersoon opleiding	Mevrouw Sigrid Vermin s.m.vermin@hr.nl

2. SAMENVATTING

De master Physician Assistant (MPA), in een algemene (MPA-A) en een klinische verloskunde (MPA-KV) variant, richt zich op het opleiden van professionals in de gezondheidszorg die eigenstandig (het is nadrukkelijk géén verlengde arm constructie) een aantal medische taken uitvoeren. De opleiding levert afgestudeerden af die masterbekwaam zijn en hen de bevoegdheid geeft om voor een specifiek omschreven deel de taken van een huisarts of medisch specialist over te nemen. Het gaat daarbij om taakherschikking, niet om taakdelegatie waarbij supervisie nodig blijft. Het takenpakket van de master afgestudeerde PA'er strekt zich uit van geneeskundige basistaken tot en met meer specialistische taken op medisch gebied. De opleiding MPA van de Hogeschool Rotterdam is vormgegeven op basis van competentiegericht leren en is dual ingericht waarbij leren en werken hand-in-hand gaan. De masterstudent verwerft kennis op de hogeschool en voert daarnaast binnen een medische omgeving leeractiviteiten uit onder de begeleiding van een leermeester. Deze ondersteunt de student en begeleidt deze in zijn ontwikkeling bij de uitvoering van medische taken en bij het bereiken van het masterniveau. Afgestudeerden van de ze opleiding komen, zo laat onderzoek onder alumni zien, vooral terecht in de snijdende en beschouwende specialismen en in het vakgebied Verloskunde.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding hanteert één competentieprofiel voor de varianten MPA-A en MPA-KV. Zij heeft daarbij gebruik gemaakt van het landelijk vastgestelde competentieprofiel uit 2012 en het eveneens landelijk vastgestelde beroepsprofiel. Er is één set specifieke kerncompetenties geformuleerd met opleidingsspecifieke eindkwalificaties voor beide varianten. In het competentieprofiel beschrijft de opleiding duidelijk voor welke specifieke kerncompetenties en opleidingsspecifieke eindkwalificaties zij haar masterstudenten opleidt. De opleiding heeft hieraan opleidingsspecifieke eindkwalificaties toegevoegd waarin onder andere de speerpunten van de opleiding goed geborgd zijn. Dit alles is in samenspraak met de beroepspraktijk en studenten in 2013 goedgekeurd. Beroepsprofiel en competenties zijn uitgewerkt in taken die een duidelijke oriëntatie laten zien richting praktijk. In overleg met het werkveld is gekozen voor een profilering met een brede basis, gecombineerd met toepassingsvaardigheden, de *hands on* component binnen de opleiding. Zowel de internationale component als de onderzoekscomponent zijn door het Landelijk Overleg van Opleidingen MPA, conform de internationale standaard voor masteropleidingen op dit terrein, in de set competenties verwerkt en duidelijk geplaatst in het perspectief van de beroepsvoorbereiding. Ook de wetenschappelijke component keert telkens terug in de kerncompetenties en de bijbehorende opleidingsspecifieke eindkwalificaties.

Het auditpanel beoordeelt Standaard 1 als voldoende. De opleiding heeft de op landelijk niveau vastgestelde set kerncompetenties en eindkwalificaties alsmede het beroepsprofiel één op één overgenomen. Kerncompetenties en eindkwalificaties zijn op landelijk niveau en in overleg met het voor de opleiding relevante werkveld opgesteld.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding biedt haar studenten een inspirerend en samenhangend curriculum aan. Studenten MPA-A en MPA-KV volgen ieder een eigen curriculum dat wat inhoud en verdeling van studiepunten betreft, voor 75 procent overeenkomt waarbij de eindkwalificaties voor 100 procent identiek zijn. De opleiding biedt haar studenten enerzijds medische kennis aan en laat hen anderzijds praktische vaardigheden oefenen in nauwe relatie met het medisch werkveld. De onderzoekscomponent is nadrukkelijk in het curriculum opgenomen, evenals de internationale component. Zowel het didactisch concept als de vormgeving van het curriculum zijn duidelijk uitgewerkt. Studenten maken op hun werk- en stageplek praktijkopdrachten onder begeleiding van een leermeester, een medische specialist of (huis)arts.

De buitenschoolse component biedt studenten ruimschoots gelegenheid om hun praktijkkennis te tonen. Hun ervaringen nemen studenten op in een persoonlijk opleidings- en activiteitenplan. Het docententeam is toegerust met vak kennis om de vakken in de volle breedte te doceren. Hun vakinhoudelijke kennis en hun kennis van het werkveld is goed. Studenten waren tevreden over de begeleidingsvaardigheden van zowel de leermeesters als de docenten.

Het auditteam beoordeelt Standaard 2 als goed. Het curriculum is goed vormgegeven en passend voor een hbo masteropleiding. Er is nadrukkelijk aandacht voor de wetenschappelijke en voor de internationale component. De praktijkcomponent is goed vormgegeven met de leermeester als ankerpunt voor de student. Het docententeam is gekwalificeerd om de opleiding op hbo-masterniveau te verzorgen en beschikt over vakinhoudelijke en praktijkgebonden kennis waar studenten tevreden over zijn.

Standaard 3. Toetsing

De examen- en de toetscommissie waarin een vertegenwoordiger van de opleiding zitting heeft, zijn voldoende toegerust voor hun taken en verplichtingen. Voor zowel de toetsing als voor de beoordeling, beschikt de opleiding over een geschikt instrumentarium. De kwaliteit van de door het auditpanel beoordeelde toetsen ligt op hbo-masterniveau. De opleiding maakt gebruik van een toetsmatrijs voor het formuleren van toetsopdrachten die op hun beurt voldoende verdeeld zijn over de leerdoelen. Het vier-ogenprincipe bij de ontwerpen van toetsen is aanwezig. Een aandachtspunt is de diepgang en omvang van de feedback in de praktijk. Die kan uitgebreider en meer ontwikkelingsgericht zijn. De opleiding kan de rol van de docentbegeleider als beoordelaar/examinator wellicht beter scheiden.

Het auditteam beoordeelt Standaard 3 als voldoende. De kwaliteit van de toetsen is voldoende, de door de opleiding gehanteerde toetsprocedure is inzichtelijk. De toetsing van de praktijkcomponent is nog een aandachtspunt, met name de diepgang van de feedback, evenals de dubbele rol van de docentbegeleider als beoordelaar en examiner.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toetst het hbo-master eindniveau op basis van verschillende producten, waaronder de thesis en het portfolio. Het auditpanel stelt vast dat het door de student bereikte eindniveau voldoet aan de competenties zoals onder Standaard 1 beschreven is. De opleiding toetst met regelmaat het niveau van de student, bijvoorbeeld door praktijkopdrachten die de student binnen een klinische setting maakt. De afstudeerprocedure is voor studenten duidelijk vormgegeven, de onderzoekscomponent is in de theses duidelijk aanwezig. De wijze waarop de onderzoekscomponent hier is uitgewerkt/beschreven, representeert het hbo-masterniveau. Het werkveld is tevreden over de afgestudeerden. Het auditteam onderschrijft de door de opleiding gegeven beoordelingen op één na. De extra taakherschikking is voor de MPA-A variant aantoonbaar, voor de MPA-KV variant geldt dat deze niet toekomt aan extra taakherschikking.

Het auditteam beoordeelt Standaard 4 als voldoende. Het afstudeertraject is adequaat vormgegeven, de kwaliteit van de theses representeert, op één na, het hbo-masterniveau. Het taakherschikkingsaspect is binnen de MPA-A variant goed aantoonbaar. Voor de MPA-KV variant is dit minder het geval.

Algemene conclusie:

De masteropleiding Physician Assistant van de Hogeschool Rotterdam biedt een curriculum aan dat de landelijk set competenties volgt. Zij beschikt over een docententeam dat vakinhoudelijk en didactisch goed is toegerust om de opleiding te verzorgen. Studenten, alumni en werkveld zijn tevreden over de kwaliteit van de opleiding. De opleiding vervult een gewaardeerde functie voor zowel studenten als alumni.

Gelet op het unieke karakter van de MPA-KV variant en gelet op de behoefte aan afgestudeerden van deze variant heeft de opleiding, afgezien van de kritische kanttekening in deze rapportage, een voortrekkersrol binnen het onderwijsveld en het medisch werkveld. Voor het auditteam reden deze opleiding in de variant dual te beoordelen als voldoende.

Den Haag, 14 december 2015

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'W' followed by a long horizontal line.

W.L.M. Blomen

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'G' followed by a long horizontal line.

G.W.M.C. Broers

3. INLEIDING

De opleiding Master Physician Assistant (hierna: MPA), leidt zorgprofessionals op die binnen de kaders van de taakherschikking medische taken overnemen van huisartsen en medisch specialisten. De opleiding duurt 2,5 jaar en omvat 150 EC's. MPA maakt binnen de hogeschool deel uit van een netwerk waarbinnen masteropleidingen afspraken maken op het gebied van kwaliteitszorg en onderling kennis uitwisselen. De hogeschool biedt deze opleiding aan in een duale variant hetgeen studenten de gelegenheid biedt om theorie en praktijk zo optimaal mogelijk te combineren.

De Hogeschool Rotterdam is deze opleiding gestart in 2005 met een focus op klinisch verloskundigen, de MPA-KV. Vanaf 2009 biedt de hogeschool de opleiding ook aan als algemene opleiding, de MPA-A. Er zijn op hbo-master niveau nog vier MPA opleidingen in Nederland. Voor de MPA opleiding in Rotterdam geldt dat zij de algemene MPA-A variant heeft toegevoegd aan haar MPA KV variant omdat er in de regio behoefte aan een MPA-A was. Studenten doorlopen een generiek programma met daarnaast programmaonderdelen die hen voorbereiden op een door hen gekozen medisch specialisme.

Een in de wet BIG opgenomen regeling (het 'experimenteerartikel') verleent afgestudeerde PA's onder voorwaarden zelfstandige (handelings)bevoegdheden bij de behandeling van patiënten, beschreven in een autorisatielijst. Vanaf 1 januari 2015 is de afgestudeerde physician assistant bevoegd om zelf de 'poortfunctie' (= het al dan niet starten van een zorgtraject) uit te oefenen en daarbij een Diagnose-Behandel-Combinatie, het DBC-zorgproduct, te openen en af te ronden.

In deze rapportage is er voor gekozen om MPA-A en MPA-KV geïntegreerd te beschrijven onder de bevindingen en oordelen. Alleen daar waar zinvol, maken we een onderscheid tussen beide varianten.

Vorige accreditatie

De opleiding is in september 2008 beoordeeld op basis van het accreditiekader voor bestaande opleiding in het hoger onderwijs. In oktober 2009 volgde de accreditatie van de opleiding door de NVAO. Het toenmalige auditpanel beoordeelde de opleiding positief op alle zes onderwerpen. Op een aantal punten is er sprake van een duidelijke ontwikkeling van de opleiding. Zo is het aantal publicaties van studenten/alumni fors toegenomen, van 2 in 2008 naar 25 in 2015. De opleiding heeft verder gehoor gegeven aan het verzoek van het Ministerie van OCenW om de MPA-KV opleiding in te kaderen in het format zoals MPA opleidingen dat hanteren.

Het auditpanel stelde in 2008 vast dat '...er relatief weinig kennis getoetst wordt'. In 2015, zo stelt het auditpanel vast, is dit niet meer het geval. De opleiding heeft op dit gebied een forse inhaalslag gemaakt. Het aantal docenten dat gepromoveerd is, is sedert de eerste accreditatie-audit verdubbeld van twee naar vier. Meerdere docenten doorlopen thans of starten een promotietraject. Hoewel geen expliciet thema binnen de huidige accreditatiecyclus, merkt het auditpanel op dat de opleiding een fraaie inhaalslag heeft gemaakt daar waar het studierendementen betreft. Maakt het accreditatiebesluit van oktober 2009 melding van een lager afstudeerrendement dan het landelijke gemiddelde, de recente scores van de opleiding op dit punt laten een aanmerkelijke verbetering zien. Lag de opleiding in 2008 onder het landelijke niveau (64 procent), thans ligt het diplomarendement met 86 procent (2012) duidelijk hoger. Ook de voortijdige studie uitval is beperkt met slechts enkele studenten per jaar op een instroom van enkele tientallen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Profilering en eindkwalificaties MPA'er

De opleiding hanteert een beroeps- en competentieprofiel dat op landelijk niveau door de 'Nederlandse Associatie Physician Assistant' is ontwikkeld en vastgesteld. In 2012 is het beroepsprofiel aangescherpt hetgeen resulteerde in een herziene versie. Het beroepsprofiel van de MPA'er onderscheidt vier kerntaken: het werken met en voor patiënten, het werken in en vanuit een organisatie, professioneel handelen en beroepsontwikkeling én het onderhouden van contact met het beroepenveld. Naast dit MPA-A, het algemene MPA beroepsprofiel, hanteert de opleiding het in 2013 vastgestelde beroepsprofiel voor klinisch verloskundigen (MPA-KV), dat is opgesteld door de Koninklijke Nederlandse Organisatie voor Verloskundigen en de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie. Docenten van de Rotterdamse opleiding zijn hierbij betrokken geweest.

De opleiding heeft één competentieprofiel ontwikkeld voor MPA-A en MPA-KV en daarbij gebruik gemaakt van het landelijk competentieprofiel en het beroepsprofiel. Dit heeft geleid tot één set specifieke kerncompetenties met opleidingsspecifieke eindkwalificaties voor beide varianten. Zij zijn beschreven in het 'Rotterdams Competentieprofiel met specifieke opleidingstermen 2014'. In dit competentieprofiel zijn de verschillende rollen beschreven die de MPA'er vervult. Ook zijn de kerncompetenties uitgewerkt in opleidingsspecifieke eindkwalificaties. Het profiel onderscheidt zeven beroepsrollen die afgeleid zijn van de *CanMeds* systematiek (*Canadian Medical Education Directions for Specialists*): de MPA'er als medisch deskundige, communicator, organisator, samenwerker, onderzoeker, gezondheidsbevorderaar en professional. Vanaf september 2014 is de opleiding gestart met dit nieuw competentieprofiel waarbij onder andere de rol van de MPA'er als organisator nieuw is. De opleiding heeft hiervoor recent een leerarrangement ontwikkeld.

Het nieuwe competentieprofiel is door de adviesraad van de opleiding (zie hierna) besproken en akkoord bevonden. Zonder in dit verband volledig te zijn, nemen we de rol van de MPA'er als gezondheidsbevorderaar als voorbeeld van de wijze waarop de opleiding het profiel en de eindkwalificaties uitwerkt. Als 'gezondheidsbevorderaar' gebruikt de MPA'er zijn deskundigheid en invloed om de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van zowel patiënten, gemeenschappen als bevolkingsgroepen te stimuleren.

Tot de kerncompetenties van de MPA'er behoren het beschikken over kennis van de determinanten van gezondheid en ziekte om deze kennis vervolgens toe te passen in de praktijk en mee te werken aan maatregelen om de gezondheid en veiligheid van individuen, specifieke bevolkingsgroepen en de samenleving als geheel te bevorderen.

Hij integreert een gezondheidsgerichte benadering in zijn handelen en neemt, indien nodig, daarbij preventieve maatregelen. Daarnaast geeft hij gezondheidsvoorlichting aan patiënten en signaleert hij gezondheidsbedreigende factoren.

Het auditteam stelt vast dat de door de opleiding geformuleerde rollen van de MPA'er voldoen aan de eisen die het vakgebied stelt aan afgestudeerden van deze opleiding. De afgestudeerde MPA-A'er is bevoegd werkzaamheden uit te voeren die daarvoor waren voorbehouden aan medische specialisten, in jargon: *taakherschikking*. De medisch specialist kan een nauw omschreven taak, bijvoorbeeld op het terrein van poliepenverwijdering, overdragen (de taken zijn dan herschikt) aan de MPA'er. Deze overgedragen bevoegdheden zijn beschreven in een autorisatielijst. De opleiding laat elke student een eigen autorisatielijst maken die past bij de context waarbinnen de student de opleiding volgt. Deze lijst kan er voor elke MPA-student anders uitzien.

Profilering MPA-KV

Ondanks de in de bacheloropleiding en de praktijk verworven competenties is het voor een verloskundige binnen een ziekenhuisomgeving niet mogelijk een spilfunctie te vervullen in een multidisciplinair team en complexe omgeving. Voor de afgestudeerde MPA-KV'er geldt dat deze bevoegd is om werkzaamheden te verrichten zoals opgenomen in de autorisatielijst. Deze taakherschikking refereert aan het overnemen door de MPA-KV'er van taken van de gynaecoloog binnen een klinische setting. Het takenpakket van de afgestudeerde MPA-KV'er onderscheidt zich door deze herschikking van taken duidelijk van het takenpakket van een hbo-bachelor afgestudeerde verloskundige. Ontwikkelingen in het vakgebied, ondersteund door beide eerder genoemde beroepsverenigingen, leiden er toe dat de vraag naar masteropgeleiden toeneemt waarbij sprake is van *taakherschikking*. De MPA-KV variant van de Hogeschool Rotterdam heeft hierbij op landelijk niveau een voortrekkersfunctie.

De master PA-KV zou moeten bijdragen aan de ontwikkeling van de generieke (organisatie, samenwerking, communicatie, wetenschap, professioneel en maatschappelijk handelen) *CanMeds*-rollen en de beroepsspecifieke, inhoudelijke (behandelaar). Die laatste rol spelen de klinisch werkzame verloskundigen meestal al jaren voordat ze aan de master PA-KV beginnen, dus daar ligt voor de opleiding misschien de minste winst. Dat de opleiding zelden of niet leidt tot taakherschikking kan een aantal oorzaken hebben. Deze heeft het auditpanel tijdens de audit niet kunnen vaststellen; zij liggen ook buiten het bereik van een accreditatieaudit.

Internationale dimensie

Het auditteam stelt vast dat de internationale dimensie in het profiel/de eindkwalificaties is verwerkt. De MPA-opleidingen in Nederland leiden op tot hetzelfde eindniveau als de PA-opleiding in Angelsaksische landen. De eindkwalificaties zijn een afspiegeling van de internationale eisen die gelden voor deze opleiding. Om de relatie te leggen tussen de kerncompetenties van de MPA'er en de medische specialist, hebben de PA opleidingen gekozen voor de *CanMeds*-systematiek. De binnen deze systematiek onderscheiden rollen komen nadrukkelijk terug in de beschrijving van de beroepsrollen van de MPA'er. Daarnaast heeft de opleiding gebruik gemaakt van de criteria zoals opgesteld door de *Accreditation Review Commission on Education for the Physician Assistant*. Verder onderhouden de MPA opleidingen in Nederland relaties met de *International Academy Physician Assistants Educators* waardoor zij op de hoogte zijn en blijven van internationale ontwikkelingen in het vakgebied. Indien noodzakelijk, kan de opleiding initiatieven nemen om binnen de landelijke kaders van het Landelijk Overleg Opleidingen Physician Assistant wijzigingen in het profiel en de eindkwalificaties op te nemen. Dit gebeurt in overleg met vertegenwoordigers uit het werkveld. Eén van de doelen van de opleiding is studenten de gelegenheid te bieden om internationale ervaring op te doen. Dit is het curriculum van de opleiding duidelijk verwerkt; 'Rotterdam' profileert zich hier mee ten opzichte van de andere MPA-opleidingen.

Wetenschappelijke oriëntatie en de onderzoekscomponent

De wetenschappelijke oriëntatie en de onderzoekscomponent zijn in het profiel en de hiervan afgeleide eindkwalificaties verwerkt, daarbij aansluitend bij de *CanMeds*-systematiek en de criteria van de eerder genoemde *Accreditation Review Commission on Education for the Physician Assistant*. Tevens sluit de opleiding aan bij de afspraken die recent, in 2015, op hogeschoolniveau gemaakt zijn tussen hbo-masteropleidingen: een professionele master leidt studenten op tot een professional die de beroepspraktijk mede vorm geeft en innoveert. Hij kan op een wetenschappelijk verantwoorde wijze een onderzoeksvoorstel formuleren en dit onderzoek uitvoeren, over de methodologische opzet en resultaten rapporteren en deze presenteren en verdedigen. Centraal binnen de wetenschappelijke oriëntatie en de onderzoekscomponent van de opleiding staat verder het kunnen inschatten van *evidence based* wetenschappelijke bevindingen op hun waarde en de implicaties ervan voor de (eigen) beroepspraktijk. Eén van de beroepsrollen van de MPA'er richt zich expliciet op die van onderzoeker (in de *CanMeds*-systematiek: *scholar*). De rol van onderzoeker en wetenschapper is in de eindkwalificaties beschreven. Voor een meer uitgebreide formulering van de kerncompetenties en de bijbehorende opleidingsspecifieke eindkwalificaties, verwijzen wij naar de bijlage.

Kernthema's uit de set kerncompetenties en eindkwalificaties behorend bij de rol van de MPA'er als onderzoeker zijn: het uitvoeren van een literatuurstudie, de methodologie van een studie kunnen beoordelen, probleemsituaties uit de praktijk omzetten in een onderzoeksvraag en het presenteren en verdedigen van (eigen) onderzoeksresultaten aan vakcollega's en belanghebbenden.

Rol werkveld

De masteropleiding is een duale opleiding; er is daarbij sprake van samen opleiden. Opleiding en medische instelling leiden samen de MPA'er op. De opleiding, zo stelt het auditteam vast, slaagt er in om in overleg met medische instellingen studenten op te leiden. Zij beschikt over een adviesraad waarin leermeesters (medisch specialisten of artsen die studenten begeleiden op de werkplek, zie verder Standaard 2) alumni en andere werkveldvertegenwoordigers zitting hebben. De leden van de adviesraad zijn veelal medici uit verschillende disciplines, verloskundigen en onderwijsmedewerkers. Tijdens halfjaarlijkse bijeenkomsten van de adviesraad met opleiding bespreken zij opleidingsrelevante thema's. Het auditteam stelt na bestudering van verslagen vast dat tijdens deze bijeenkomsten relevante onderwerpen de revue passeren voor de opleiding. De adviesraad geeft adviezen die in de verslagen expliciet vermeld staan en waarmee de opleiding vervolgens aan de slag gaat. Een voorbeeld hiervan is de rol van de adviesraad bij het invulling geven aan praktijkopdrachten op de terreinen chirurgie en interne geneeskunde.

Weging en oordeel

De opleiding hanteert een beroepsprofiel en hiervan afgeleide eindkwalificaties die op landelijk niveau zijn vastgesteld. Zij voldoet daarmee aan de standardeisen die zowel nationaal als internationaal voor master afgestudeerden gelden. De internationale- en de onderzoekscomponent zijn zowel in het beroepsprofiel als in de set competenties in voldoende mate opgenomen en uitgewerkt op masterniveau. Het auditteam beoordeelt Standaard 1 daarmee als 'voldoende'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Instroom

De opleiding hanteert instroomeisen die een duidelijk selecterende functie hebben. Tot deze eisen behoren: een aanstelling van minimaal 0.8 fte binnen een medische organisatie als PA'er in opleiding, minimaal twee jaar op het vakgebied relevante werkervaring, begeleiding op de werkplek door een leermeester en het beschikken over een afgeronde paramedische of verpleegkundige hbo-bacheloropleiding. Aspirant-studenten die geen bacheloropleiding hebben afgerond dienen de landelijke selectietoets te maken die de MPA opleidingen hebben vastgesteld. De instroom is divers: voor een groep studenten is het lang geleden dat ze intensief hebben gestudeerd. Voor hen betekent de studie 'flink aanpoten'. De opleiding heeft een omvangrijke wetenschappelijke- en onderzoekscomponent. Voor instromende studenten kan dit een barrière vormen. De opleiding begeleidt studenten op dit punt intensief als zij aangeven behoefte te hebben aan meer begeleiding. Voor MPA-KV geldt dat de instromende student BIG-geregistreerd verloskundige is.

Studenten die recent met de opleiding zijn gestart, bezoeken een premaster-bijeenkomst. Zij maken dan voorbereidende opdrachten en werken aan een startdocument. In dit startdocument nemen zij hun leerdoelen en opdrachten op waaraan zij tijdens de 2,5 jaar durende opleiding willen werken en bespreken dit met een vertegenwoordiger van de opleiding. Positief is het auditteam over de presentatie van dit startdocument door de student op de afdeling waar hij stage loopt: 'wie ben ik, wat doe ik en hoe noem ik mezelf'. Dat is van belang om de MPA'er en zijn werkzaamheden goed te positioneren binnen een medische setting.

Behalve specifieke instroomeisen, vraagt de opleiding van haar studenten ook zelfstandigheid. Van de instromers verwacht de opleiding een hoge mate van verantwoordelijkheid. In een persoonlijk activiteiten- en opleidingsplan laat de student zien dat hij beschikt over voldoende zelfstandigheid tijdens zijn leerproces. De begeleider beoordeelt het startdocument aan de hand van een beoordelingsformulier. Hierin zijn de criteria vermeld waaraan instromende studenten dienen te voldoen.

Programma

De duale opzet van de opleiding zorgt er voor dat theorie ('binnenschools') en praktijk ('buitenschools') elkaar afwisselen. De student werkt minimaal twee dagen op de eigen werkplek, loopt daarnaast stage, volgt één onderwijsdag op de hogeschool en studeert daarnaast 8 tot 14 uur per week. Binnen MPA-A volgt de student zes stages binnen verschillende medisch specialismen. Iedere stage omvat 17,5 dagen, verspreid over een periode van tien weken. Voor MPA-KV geldt dat de student verschillende stages volgt buiten de klinische verloskunde (zie hierna).

De opleiding kent twee studieprogramma's, één voor MPA-A en één voor MPA-KV. Onderwijsinhoudelijk *verschillen* beide programma's voor 25 procent. Daar waar binnen de verloskundevariant ruimte is gecreëerd voor verdieping in het vakgebied Verloskunde, is er binnen de algemene MPA-A variant sprake van de behandeling van verschillende patiëntencategorieën. Het curriculum laat een integratie zien van wetenschappelijke houding en wetenschappelijke inhoud.

Binnen de beide onderwijsprogramma's zijn vier leerlijnen te onderscheiden: de medische lijn waarbinnen de medische kennis centraal staat, de leerlijn klinische vaardigheden, de wetenschappelijk leerlijn en de leerlijn professionalisering. Binnen iedere leerlijn maakt de opleiding gebruik van leerarrangementen en blokboeken. In de leerlijnen medische- en klinische vaardigheden leidt de opleiding haar studenten op om op hun werkplek een aantal taken van de medische specialist over te nemen. Op de opleiding volgt de student dan werkcolleges en trainingen, buitenschools past de student zijn kennis toe tijdens specifieke stages en op de werkplek. Dit gebeurt onder leiding van een medisch specialist/leermeester. Aan het eind van zijn opleiding beschikt de student over een niveau dat minimaal gelijk is aan dat van een eind tweedejaars arts-assistent binnen zijn specialisme.

MPA-A

Studenten in de medische leerlijn maken gebruik van blokboeken. De opleiding heeft per kwartaal een blokboek gebaseerd op patiëntencategorieën onder andere op de terreinen chirurgie, interne, acute patiënt, chronische patiënt, psychiatrie en neurologie en de oudere patiënt. Naast deze medisch inhoudelijke blokboeken kent de opleiding ook leerarrangementen die van belang zijn voor de student om zijn takenpakket in de praktijk naar behoren te kunnen uitvoeren. We noemen: zelfsturend leren, onderzoeksvaardigheden, PICO, *public health factors*, literatuurstudie, patiëntveiligheid, psychosociale begeleiding, communicatie en kwaliteitszorg. en lichamelijk onderzoek en anamnese vormen omvangrijke leerarrangementen binnen de 'binnenschoolse' component van de MPA-A variant. 84 EC's van de 150 EC's beslaan deze 'binnenschoolse' component. De overige 66 EC's behaalt de student in de beroepspraktijk. Hij werkt dan aan een uitbreiding van zijn bevoegdheden op het terrein van medische handelingen zoals opgesomd in de autorisatielijst. Tevens volgt hij zes verschillende stages waaronder: interne, chirurgie, acute, neurologie en psychiatrie, oudere, vrouw en kind en chronisch zieken. Hier werkt de student aan praktijkopdrachten vanuit de opleiding en aan opdrachten die hij in overleg met zijn leermeester heeft geformuleerd, die van belang zijn voor het medisch deelgebied waar de student werkzaam is. De uitwerking van de praktijkopdrachten door de student hebben binnen de opleiding de status van een beroepsproduct. Praktijkopdrachten treft de MPA-A student aan in de blokboeken. Voor MPA-A geldt dat studenten opdrachten maken die zijn opgenomen in de blokboeken. Ieder blokboek is ingedeeld naar een patiëntencategorie. De opleiding heeft 12 EC's gereserveerd voor internationalisering en professionalisering. De verdeling tussen theorie en praktijk is volgens het auditpanel goed, evenals de wijze waarop de opleiding theorie en praktijk vormgeeft.

MPA-KV

Het 'binnenschools' programma van deze variant biedt de opleiding eveneens aan binnen verschillende leerarrangementen. Meer dan de helft van het totaal aantal te behalen EC's, namelijk 78, behaalt de student in de praktijk. Dit gebeurt vooral door het uitvoeren van praktijkopdrachten. De student ontwikkelt zich tot een PA'er, net als bij de algemene variant, die vastgelegde medische taken zelfstandig uitvoert, een ontwikkeling die plaatsvindt op basis van een startdocument, het persoonlijk opleidings- en persoonlijk activiteitenplan, opdrachten vanuit de opleiding geformuleerd in het praktijkwerkboek én in de autorisatielijst medische taken en medicatie. De autorisatielijst bevat een overzicht van die handelingen waartoe de student bevoegd is om uit te voeren. Het gaat daarbij veelal om risicovolle 'voorbehouden' handelingen, waaronder het voorschrijven van medicijnen.

Voor MPA-KV studenten geldt dat zij verschillende stages lopen, *naast* hun werk, binnen een ziekenhuis. Het betreft specifiek op het vakgebied gerichte stages zoals op het terrein van gynaecologie, echoscopie, verrichtingen op de verloskamer en de zg. MOET cursus (*Managing Obstetric Emergencies and Trauma*). De student voert 38 praktijkopdrachten uit die zijn geclusterd op basis van de *CanMeds*-beroepsrollen. Studenten voeren opdrachten in de beroepspraktijk uit die zijn opgenomen in het praktijkwerkboek. Naast de specifiek op de verloskunde gerichte stages, volgt de student nog drie omvangrijke keuzestages op medische vakgebieden naar keuze. De MPA-KV student moet verbredende stages volgen op andere afdelingen dan verloskunde.

Ontwikkelingen

De opleiding betreft relevante partijen bij het actueel houden van het curriculum. Behalve de eerder genoemde adviesraad, zijn dit de curriculumraad van MPA-A en de curriculumraad van MPA-KV, de opleidingscommissie, leermeesterbijeenkomsten en verschillende overlegvormen met externe partijen waaronder het Erasmus MC. Het auditpanel stelt vast dat er sprake is van een curriculum voor MPA-A en MPA-KV dat zich ontwikkelt op basis van signalen uit de praktijk en op basis van evaluaties. De opleiding geeft aan op korte termijn te starten met een nieuw praktijkwerkboek voor de MPA-A variant dat overzichtelijker is voor studenten en hen meer flexibiliteit biedt bij het invullen van de praktijkcomponent. Hierbij gebruikt de opleiding het praktijkwerkboek van MPA-KV als voorbeeld. Voor MPA-A herschrijft de opleiding de leerarrangementen voor Psychosociale zorg en Professionalisering. Verder breidt de opleiding de rol van de MPA'er als gezondheidsbevorderaar uit. Sinds 2015 kent MPA-KV de werkvorm 'skill & drill' waarbij de student zelf een simulatietraining opzet.

Studenten geven aan dat zij de opleiding als stimulerend ervaren en aansluitend bij hun werkzaamheden in de praktijk. Het studieprogramma is inzichtelijk ingericht en biedt voldoende uitdagingen om er mee in de praktijk aan slag te gaan. Ze zijn naast hun werkzaamheden en stages gemiddeld vier avonden in de week met de opleiding bezig. Een dag per week zijn zij op de opleiding.

Relatie theorie en praktijk, de leermeester als spil

Iedere student heeft tijdens zijn opleiding de beschikking over een leermeester. In de regel betreft dit een medisch specialist die verantwoordelijk is voor het praktijkdeel van de duale opleiding. Tijdens de audit heeft het auditpanel met vier leermeesters gesproken en hun student of (inmiddels) alumnus. In de kliniek beoordeelt de leermeester drie keer de hem toegewezen student op zijn ontwikkeling richting masterniveau. Centraal daarbij staat de ontwikkeling op de terreinen: vakinhoudelijke kennis, zelfstandigheid, initiatief nemen, innovatievermogen en het nemen van verantwoordelijkheid. Per blok werkt de student aan praktijkopdrachten waarin hij, bijvoorbeeld, beschrijft hoe hij een anamnese heeft uitgevoerd. Tevens schrijft hij een verslag van de wijze waarop hij zijn werkzaamheden heeft uitgevoerd dat zijn begeleider/leermeester beoordeelt. De leermeester is niet alleen begeleider van de student, maar bespreekt tevens binnen zijn maatschap of afdeling de vorderingen van de student om deze vervolgens mee te nemen bij (tussentijdse) beoordelingen van de student.

Studenten en hun leermeesters benadrukken tijdens de audit het belang van de rol van de leermeester. Een telkens terugkerend thema bij de gesprekken tussen student en leermeester is de ontwikkeling van de student naar een volwaardige professional wiens functioneren binnen een medische setting steeds beter herkend en steeds meer erkend wordt. Dit laatste, zo bleek tijdens de audit, is een trend. Was de rol van de MPA'er de afgelopen jaren niet altijd duidelijk voor medici, thans is er sprake van een verschuiving waarbij medici steeds vaker MPA'ers inschakelen bij medische verrichtingen met de taakherschikking steeds meer als staande praktijk.

De opleiding onderhoudt contacten met de leermeesters door werkplekbezoeken en het organiseren van trainingen en/of bijeenkomsten voor leermeesters. De opleiding maakt dan tevens van de gelegenheid gebruik om hen te bevragen over ontwikkelingen in het specifieke medisch veld waarin zij werkzaam zijn. Verschillende leermeesters zijn tevens aan de opleiding verbonden als gastdocent. Positief is dat de opleiding steeds meer leermeesters vast aan zich weet te binden waardoor zij meer ervaring krijgen in het begeleiden en opleiden van studenten. De opleiding heeft in 2014 een drukbezochte bijeenkomst georganiseerd voor leermeesters waarin laatstgenoemden ervaringen uitwisselden met de opleiding. Ook organiseert de opleiding *teach the trainer* sessies waarbij zij leermeesters instrueert over de wijze van begeleiden en doceren.

De docenten van de opleiding beschikken over een netwerk in de relevante beroepspraktijk en/of zijn hierin werkzaam. Informatie uit dit netwerk gebruikt de opleiding om onder andere de competenties en de inhoud van het programma, waar nodig, aan te passen. Een goed voorbeeld hiervan trof het auditpanel aan bij MPA-KV die al geruime tijd verbonden is aan de academische werkplaats van de Verloskunde Academie Rotterdam, een samenwerkingsverband tussen de Hogeschool Rotterdam en het Erasmus Medisch Centrum. Deze academische werkplaats verbindt onderzoek met onderwijs en praktijk. Daarnaast werkt de opleiding op onderdelen samen met het Maasstad ziekenhuis.

Het didactisch concept gaat uit van een wisselwerking tussen theorie en praktijk, met een, conform het duale concept van de opleiding, intensieve praktijkcomponent. Binnenschools behandelt de opleiding met name theorie. Buitenschools staat juist de praktijk centraal waarbij de student werkt aan praktijkopdrachten. De uitwerking van de praktijkcomponent in portfolio's, zo stelt het auditpanel vast, is adequaat. De portfolio's zijn informatief en bieden inzicht in de wijze waarop en het traject waarlangs studenten hun competenties behaald hebben. Aan de hand van de uitwerking door de student van de praktijkopdrachten stellen leermeester en opleiding hun vorderingen vast. Leermeesters geven studenten feedback op hun opdrachten; feedback die de student vervolgens opneemt in zijn portfolio. Zo beschreef een student als leerdoel: het kunnen verwijderen van poliepen. In een leertraject leerde zij poliepen te verwijderen, leerde zij over complicaties en deze te voorkomen/te verhelpen zijn. Tijdens dit traject was er sprake van intensieve supervisie van de leermeester, waarbij laatstgenoemde voortdurend overlegde met collega's binnen de maatschap wat de vorderingen waren van de student.

Het werkplekleren biedt de student voldoende gelegenheid om zich te verdiepen in de medische patiëntenzorg op expertniveau (niveau eind tweedejaars arts-assistent binnen hun specialisme) in de praktijk. Daarnaast verbreedt het werkplekleren de medische bekwaamheden van de student. Het portfolio en de autorisatielijst van de student zijn hierbij belangrijke bewijsdocumenten. Hierin beschrijft de student zijn leeractiviteiten alsmede de hieraan gekoppelde en door hem zelf geformuleerde leerdoelen. De docent bepaalt samen met de leermeester of de student de competentie en de opleidingsspecifieke eindkwalificatie behaald heeft en of een hieraan gekoppelde medische handeling in de autorisatielijst wordt opgenomen.

Studenten zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding de praktijkcomponent heeft vormgegeven. Theorie en praktijk sluiten op elkaar aan. De inzet van leermeesters ervaren studenten als stimulerend. Zij vormen veelal een vraagbaak en steunpunt op de werk-/stageplek.

Wetenschappelijke en onderzoekscomponent

De opleidingsvisie van MPA gaat er van uit dat studenten zelfstandig in staat moeten zijn om de resultaten van wetenschappelijk onderzoek op te zoeken, te bestuderen en de waarde ervan te bepalen voor hun medisch handelen. Centraal hierbij staat verantwoordelijkheid kunnen dragen voor *evidence based* handelen.

Het auditpanel heeft aandacht besteed aan de wijze waarop de opleiding vorm geeft aan het masterniveau van de opleiding, in het bijzonder de onderzoeks- en wetenschappelijke component hierbinnen. Studenten lezen wetenschappelijke artikelen uit binnen de medische wetenschappen gangbare tijdschriften, zowel Nederlands als Engelstalig. Een goed voorbeeld hiervan trof het auditpanel aan binnen het leerarrangement PICO (*Patient, problem or population/ Intervention/ Comparison, control or comparator/ Outcomes*) waarbij studenten aan de slag gaan met een op de praktijk gerichte vraag binnen hun beroepspraktijk. Ook schrijven studenten een onderzoeksvorstel op masterniveau, mede als voorbereiding op hun thesis. Zij kunnen bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek kritisch beoordelen op relevantie voor de eigen beroepspraktijk. Ook kunnen zij wetenschappelijk onderzoek opzetten, hierin actief participeren en een bijdrage leveren aan de verslaglegging van het onderzoek en de resultaten ervan. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding hiermee aansluit op (inter)nationale standaarden ten aanzien van onderzoek zoals geformuleerd in de Dublin-descriptoren en de standaarden voor de hbo-master.

Positief is dat studenten, met name de MPA-KV studenten, tijdens en na hun studie publiceren in (inter)nationale tijdschriften over hun vakgebied waaronder in *Medische Contact* en het *British Medical Journal*. Onderwerpen zijn onder andere: overgewicht en gezondheidsrisico's in relatie tot de zwangerschap, medicamenteuze pijnbehandeling tijdens de bevalling en over de noodzaak voor het volgen van klinisch verloskundigen van een vervolgopleiding. Ook op dit punt blijkt het hbo-masterniveau van de opleiding.

Docenten

De opleiding beschikt over een hecht team van goede docenten ('actief, betrokken, zelfkritisch en praktijkgerelateerd') die zowel vakinhoudelijk als wat betreft kennis van de beroepspraktijk op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen. Een aantal van hen is nog werkzaam in de beroepspraktijk. De opleiding heeft een kernteam, bestaande uit vijf docenten die tenminste vier dagen per week werkzaam zijn op de opleiding. Zij vergaderen iedere maand en bespreken daarbij te nemen acties, mede op basis van studentevaluaties en naar aanleiding van signalen uit het werkveld. Dit kernteamoverleg staat borg voor samenhang tussen het curriculum en de organisatie van de opleiding.

Het opleidingsniveau van het uit elf docenten bestaande docententeam is ten minste (hbo)-master, verdeeld over zeven fte. Vier docenten zijn gepromoveerd, drie zijn bezig met of starten een promotietraject als arts-onderzoeker. De opleiding en werkervaring van de docenten liggen op het terrein van de geneeskunde. Voor een aantal docenten geldt daarnaast een aanvullende opleiding/specialisatie op de terreinen verloskunde, gynaecologie en/of obstetrie. Verder beschikken zij over een (aanvullende) opleiding op het terrein van docentschap en didactiek. De externe gerichtheid van docenten is goed; zij maken deel uit van verschillende gremia op medisch terrein, bezoeken congressen en symposia en zijn auteur/coauteur van meer dan 70 artikelen. Het auditpanel ondersteunt de ruimte die binnen de opleiding bestaat om nieuwe docenten aan te trekken. Zo ontstaat de mogelijkheid om een docent aan te trekken met een medische achtergrond en affiniteit op het terrein van onderzoeksbegeleiding. De werving van nieuwe docenten bespreekt de opleiding óók met haar adviesraad en wint informatie in over potentiële kandidaten. Verder zal een nieuw aan te stellen hoofddocent zich gaan toeleggen op de relatie tussen de praktijk, wetenschappelijk onderzoek en de opleiding.

Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van hun docenten. Vakinhoudelijk zijn zij op de hoogte van ontwikkelingen in het vakgebied, de onderzoekscomponent is bij hen goed belegd. Voor gastdocenten geldt dat de kwaliteit wisselt: een enkele gastdocent is oppervlakkig. Het team gastdocenten wisselt regelmatig; continuïteit is hier een aandachtspunt.

Internationalisering

De opleiding heeft de internationaliseringscomponent opgenomen in het curriculum. Positief is dat de student dit zelf kan invullen door een stage in het buitenland te lopen binnen een medische *setting*. Doel hiervan is de student de gelegenheid te bieden het eigen professionele handelen te toetsen aan een internationaal kader. Tijdens de audit bleek dat MPA-studenten aan dit internationaleringsaspect op verschillende wijzen vormgeven. Zo nemen studenten deel aan een medisch congres, zoals het jaarlijks PA-congres in de VS, en hiervan verslag doen in hun portfolio of een studiereis maken die past bij hun eigen interesse/aandachtsgebieden. Ook hiervan nemen zij een verslag op in het portfolio en presenteren zij hun bevindingen voor de groep. Eén van de alumni waar het auditteam mee gesproken heeft, liep voor de opleiding stage in Ethiopië. Daar heeft zij binnen een *health care center in rural areas* scholing ontwikkeld op het terrein van verloskunde en daarbij gebruik gemaakt van de ervaringen van verloskundige die ter plekke werkzaam waren en van UNICEF-richtlijnen.

Begeleiding

Hoewel de opleiding van haar studenten een hoge mate van zelfstandigheid verwacht, ondersteunt zij hen en biedt waar gewenst en mogelijk ondersteuning. Dit laatste krijgt vorm binnen de kaders van de studieloopbaancoaching. Conform de regels rond duaal onderwijs is er sprake van een tripartite overeenkomst tussen opleiding, werkgever en student waarin de rechten en plichten van de drie partijen zijn beschreven. De intensieve contacten tussen hen vormen de basis van het duaal opleiden.

Studieloopbaancoaching is gericht op het ontwikkelen bij de student van medisch handelen (taken en verrichtingen). Daarnaast is de coaching gericht op het ontwikkelen van de student tot een medische professional. Professioneel gedrag op masterniveau staat daarbij centraal. Uit de gesprekken met leermeester en alumni is gebleken dat leermeesters hun taak serieus nemen. Binnen medische instellingen is sprake van maatschapsvergaderingen of vergaderingen binnen afdelingen/units waar onder andere de coördinatie plaatsvindt van het takenpakket van de student. Leermeesters zouden vaak graag meer willen weten over de prestaties van studenten op de opleiding in Rotterdam. Het auditpanel wijst er op dat de leermeester dit aan de student zelf kan vragen. Hij omzeilt hiermee de privacy gevoeligheid van informatie als hij dit buiten de student om zou doen.

Alle vorderingen van de student, bijvoorbeeld de als 'voldaan' beoordeelde praktijkopdrachten, kan de student terugvinden in het studievolsysteem OSIRIS.

Studenttevredenheid

De algemene waardering van studenten voor de opleiding, blijkend uit studentenquêtes, is de afgelopen drie jaar gestegen van 3.9 in 2013 naar 4.4 in 2015 op een vijfpuntschaal. De waardering voor de inhoud van het programma, de tevredenheid van studenten over de ontwikkeling van hun beroepsvaardigheden en over de vormgeving van het programma zijn in deze periode eveneens toegenomen. Studenten beoordelen de kwaliteit van docenten met een 4.2 (eveneens op een vijfpuntschaal). Voorzieningen beoordelen studenten rond 3.7. De beide groepen studenten (MPA-A en MPA-KV) die het auditpanel heeft gesproken, onderstrepen deze scores in belangrijke mate. Ook zij gaven aan tevreden te zijn over de kwaliteit van de opleiding in het algemeen, de opzet en inhoud van het programma, de docenten en over het bereiken van de eindkwalificaties.

Voorzieningen

Studenten volgen de opleiding zowel binnen als buiten de opleidingslocatie aan de Rochussenstraat in Rotterdam. De opleiding heeft een samenwerkingsverband met het Erasmus MC en het LUMC in Leiden waar zij gebruik kan maken van voorzieningen zoals de verloskamers.

De onderwijsvoorzieningen bestaan vooral uit leslokalen. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van voorzieningen van de bacheloropleiding Verloskunde. In de mediatheek bevinden zich voor de opleiding relevante tijdschriften die veelal digitaal te raadplegen zijn. Studenten en docenten hebben ook toegang tot de bibliotheek van het Erasmus MC. Voor praktische zaken kunnen studenten terecht op het intranet *Hint*. Onderwijsinhoudelijke aangelegenheden zijn terug te vinden op de elektronische leeromgeving *N@tschool*.

Weging en Oordeel

De opleiding, in de varianten MPA-A en MPA-KV, biedt studenten een uitdagende en motiverende leeromgeving, een constatering die studenten delen. Kwaliteit en ambitie van de opleiding zijn goed. Binnen deze leeromgeving is sprake van een integratie van beroepsvaardigheden en theorie in binnen- en buitenschools leren. De opleiding bevraagt het werkveld regelmatig over ontwikkelingen in het vakgebied die van belang zijn voor het curriculum. Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden bij studenten loopt als een rode draad door het curriculum en eindigt met het door de student zelf te verrichten onderzoek. Zij worden daarbij gestimuleerd en begeleid door docenten die zelf een onderzoekstraject binnen het vakgebied hebben afgesloten met een promotie dan wel bezig zijn/zullen starten met een promotie. De link met de wetenschap is goed. Het werkveld is nadrukkelijk betrokken bij de inhoud van de opleiding. De combinatie leermeester/student leidt ertoe dat studenten goed worden ingewerkt. De kwaliteit van het curriculum, de wisselwerking met het werkveld, de kwaliteit van het docententeam en de nadruk op wetenschappelijke verantwoording en de onderzoekscomponent, is voor het auditteam reden om Standaard 2 als 'goed' te beoordelen.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

De opleiding gaat bij toetsing uit van de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de WHW en van het toetsbeleid zoals vastgelegd binnen het Instituut voor Gezondheidszorg waar de opleiding deel van uit maakt. In het toetsbeleid zijn de kwaliteitseisen beschreven waaraan een toets moet voldoen. Een uitwerking van de kwaliteitseisen trof het auditpanel aan in het toetsplan van de opleiding.

Voor de ontwikkeling en beoordeling van een toets past de opleiding het vier-ogen principe toe. Uiteindelijk zijn het inhoudsdeskundigen die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van een toets. Zij ontwikkelen een toets en maken daarbij gebruik van een toetsmatrijs die de opleiding structureel inzet. Ook gastdocenten kunnen betrokken zijn bij het formuleren van toetsvragen: naar aanleiding van een gastcollege kunnen zij op verzoek van de opleiding toetsvragen aanleveren die de opleiding controleert op kwaliteit (zie hierna).

Voor het toetsen van de praktijkcomponent kan de opleiding terugvallen op externe deskundigen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het studieonderdeel Lichamelijk onderzoek en Anamnese dat de opleiding heeft uitbesteed aan docenten van de opleiding Geneeskunde van het Erasmus MC. Overigens blijft de MPA opleiding verantwoordelijk voor de kwaliteit van deze toetsing. De beoordelaars van het Erasmus MC zijn benoemd door de examencommissie waarin de opleiding MPA zitting heeft.

Bestudering door het auditplan van het toetsplan geeft het volgende beeld. De opleiding vindt dat de kwaliteit van een toets goed is als deze voldoet aan de volgende criteria: validiteit, betrouwbaarheid, transparantie, efficiency en authenticiteit. Voor de praktijktoetsen is het uitgangspunt dat deze representatief zijn voor een kritische beroepssituatie en zij tevens een afspiegeling vormen van de praktijk.

Binnen de opleiding controleert het kernteam samen met de opleidingscommissie, de adviesraad en leermeesters of alle toetsen aan de eisen/criteria voldoen. Aanpassingen vinden plaats op basis van evaluaties. De opleidingsspecifieke eindkwalificaties vormen het uitgangspunt voor de opdrachten. Het kernteam stelt de beoordelingscriteria op zoals deze zijn beschreven in de Dublin-descriptoren voor het masterniveau. Een vereiste hierbij is dat de criteria transparant zijn voor zowel de student als de docent.

Examen- en toetscommissie

De taken en verantwoordelijkheden van beide commissies zijn vastgelegd in het instituutsbreed vormgegeven toetsbeleid. De examencommissie is verantwoordelijk voor het niveau van de opleiding, de afgestudeerden en de kwaliteit van de toetsen. Eén van de docenten van MPA heeft zitting in de examencommissie voor de masteropleidingen. De kwaliteitsborging van de toetsing heeft de examencommissie gemandateerd aan de toetscommissie. De examencommissie laat op eigen initiatief theses beoordelen door deskundigen van andere opleidingen. Dit is recent gebeurd door vertegenwoordigers van Hogeschool Inholland. Zij hebben vier theses beoordeeld en aangegeven dat het niveau van drie theses voldoende of ruim voldoende is. Over één thesis bestond een verschil van oordeel. Het is goed dat de opleiding hierover vervolgens de discussie aangaat met externe beoordelaars. Ook de opleiding erkent de waarde hiervan.

De toetscommissie is opleidingsoverstijgend; ook hierin heeft één MPA-docent zitting. De commissie analyseert op basis van een jaarplan de kwaliteit van de toetsen en rapporteert hierover naar de examencommissie. In een jaarverslag voor de examencommissie en het management van de opleiding beschrijft de toetscommissie haar bevindingen. Naast de toetscommissie zijn de curriculumraad, de opleidingscommissie, het Expertisecentrum Toetsing en Assessments en de adviesraad van MPA betrokken bij het borgen van de toetskwaliteit, ieder vanuit een eigen rol en expertise.

Binnenschools toetsen

Voor het binnenschools toetsen maakt de opleiding gebruik van verwerkingsopdrachten, kennistoetsen en procesverslagen. Na ieder blok toetst de opleiding, hetzij via *multiple choice*, hetzij door middel van open vragen. Het aantal studenten dat zakt voor een toets is beperkt. De kwaliteit van de toetsen, zo geven studenten aan, is verbeterd. De basis-/feitenkennis toetst de opleiding door middel van *multiple choice* vragen. Het auditpanel is van mening dat de opleiding hiermee de parate kennis van de student adequaat toetst. Open vragen gebruikt de opleiding om kennis te toetsen in een specifieke medische context. Openboek toetsen staan in het teken van het snel en gericht kunnen opzoeken van informatie. Dit laatste is volgens het auditpanel een adequate aanvulling op het palet aan toetsen dat de opleiding aanbiedt. Bij samenwerkingsopdrachten moet iedere student een eigen procesverslag schrijven. In een aantal gevallen dient de student een presentatie te verzorgen die zowel medestudenten als docenten beoordelen.

Het auditteam heeft tijdens de audit toetsen bestudeerd, waaronder op de terreinen Onderzoeksvaardigheden, Psychosociale zorg en begeleiding, en stelt vast dat deze het hbo-master niveau representeren. De vragen zijn voldoende over de te bestuderen studiestof verspreid, er is verder sprake van het toetsen van kennis met voldoende diepgang. De open vragen bieden studenten gelegenheid hun kennis te reproduceren. Verslagen van studenten die het auditteam bestudeerd heeft, gaven voldoende inzicht in de aard en het niveau van de werkzaamheden op de stage- en/of werkplek. Het auditpanel constateert dat deze werkzaamheden het hbo-master niveau representeren. Ook heeft het auditpanel beoordelingen bestudeerd, waaronder op het terrein van het beoordelen van de literatuurstudie, de presentatie klinisch redeneren en het beoordelingsformulier leerarrangement psychosociale zorg en stelt vast dat de beoordelingsformulieren en de wijze van beoordeling adequaat is.

Buitenschools toetsen

De leermeesters die bij de beoordeling betrokken zijn, gelden als inhoudelijk deskundig. De opleiding traint hen op het punt van praktijktoetsing. De opleiding blijft verantwoordelijk voor de toetsing van het eindniveau van de student.

Binnen MPA-A toetst de opleiding de door de student uitgevoerde praktijkopdrachten op basis van door de begeleider ondertekende korte praktijkbeoordelingen. De stagebegeleider beoordeelt en ondertekent het stageverslag van de student.

De opleiding maakt voor het praktijkleren gebruik van drie verschillende formulieren: het evaluatieformulier masterniveau, het formulier 10-weeks gesprek en het formulier ontwikkeling bekwaamheid in medische taak. Centraal aspect bij deze drie formulieren is het volgen van de ontwikkeling van de student tot een professional op masterniveau. Zo gebruiken leermeester en student het formulier 10-weeks gesprek om feedback te geven op de ontwikkeling van de student op de terreinen kennis, vaardigheden, attitude en professionaliteit.

Het auditteam heeft verschillende evaluatie- en ontwikkelingsformulieren bestudeerd en stelt vast dat deze een systematiek laten zien met relevante criteria. De feedback verdient nog wel aandacht omdat deze in een aantal gevallen summier is en zich dan beperkt tot het zetten van kruisjes. Dit kan specifiek en opbouwender zodat de student er iets aan heeft. De leermeester is degene die feedback geeft.

De coach van de student geeft de uiteindelijke beoordeling. De examencommissie heeft eerder vastgesteld dat het examenprogramma praktijkbeoordelingen bevat met de vermelding: voldaan. De opleiding neemt op dit punt maatregelen in de periode 2015-2016: in ontwikkeling waren ten tijde van de audit de 'beoordeling praktijkleren' en de 'inrichting praktijkleren'.

Weging en Oordeel

Het auditteam stelt vast dat de opleiding participeert in een examen- en toetscommissie die voldoende zicht heeft op de kwaliteit van de toetsprocedure en op de kwaliteit van de toetsen en het gerealiseerd niveau. De opleiding betreft externe partijen bij het beoordelen van het niveau van de opleiding. De beoordeling van de theoriecomponent voldoet; het niveau van toetsing is hbo-masterniveau. Een aandachtspunt vormt nog de feedback voor de student van de praktijkcomponent. De hierin gegeven beoordeling mag diepgaander en uitgebreider. De opleiding maakt hier werk van. De opleiding kan duidelijker aangeven hoe zij controleert of alle toetsen inderdaad aan de onder 'bevindingen' genoemde *indices* voldoen. De opleiding zou de rol van begeleider enerzijds en beoordelaar/examinator anderzijds in heroverweging kunnen nemen. Op grond van genoemde overwegingen komt het auditteam bij Standaard 3 tot het oordeel 'voldoende'.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Inleiding

Het thesistraceet beschouwt de opleiding primair als een studietraject waarbinnen de student leert om een praktijkprobleem om te zetten in een onderzoeksidee, dit onderzoek uitvoert, de resultaten beschrijft en in staat is onderzoek en de onderzoeksresultaten te verdedigen. Tijdens het afstudeertraject laat de student zien dat hij in staat is feedback te verwerken, zelfstandig kan werken en een bijdrage levert aan de verdere ontwikkeling van zijn professie.

Praktijkcomponent

Voor de praktijkopdrachten geldt dat de student alle opdrachten dient te hebben afgerond in zijn praktijkwerkboek. Voor iedere opdracht scoort de student tenminste 'voldaan'. Door het succesvol afronden van de praktijkopdrachten toont de student aan beroepsbekwaam te zijn als PA'er binnen zijn eigen medisch aandachtsgebied. Alle stages dient hij met een voldoende af te ronden. Het reflectieverslag van de student heeft de coach per (CanMeds-)rol goedgekeurd. Elke student beschikt bij zijn afstuderen over een specifiek voor hem geldende 'autorisatielijst medische vaardigheden en medicatie' dat behoort bij het getuigschrift MPA. Aan het eind van zijn 2,5 jarige opleiding voert de student een eindgesprek met zijn leermeester en coach van de opleiding. Als eindverantwoordelijke namens de opleiding stelt de coach een verslag op dat hij naar de leermeester en de student stuurt. Studenten dienen alle opdrachten uit de praktijk met tenminste een score 'voldoende' af te ronden.

Taakherschikking

Het auditpanel stelt vast dat MPA-A studenten in voldoende mate toekomen aan taakherschikking (zie onder *Profilering en eindkwalificaties MPA'er*). Zij krijgen hiertoe ook de ruimte binnen een klinische setting. Voor MPA-KV studenten geldt dit in mindere mate, zo bleek tijdens het gesprek met hen. Zij lijken tijdens de opleiding niet toe te komen aan een extra taakherschikking. De huidige opleiding lijkt meer te worden gebruikt om de reeds gedane taakherschikking te legaliseren dan dat er sprake is van meer taakverschuiving. Dat is, zo merkt de opleiding op, ook niet haar ambitie en haar doel. Hiermee realiseert deze variant niet het gewenste resultaat in tegenstelling tot de algemene variant waar dit goed uit de verf komt. Evenals het auditpanel geeft ook de adviesraad aan dat de opleiding de meerwaarde van de MPA-KV'er voor het beroepenveld meer kan profileren. In onze aanbevelingen aan het eind van dit rapport komen wij hier op terug.

Thesis

De masterthese omvat 14 EC's. De student start hiermee nadat hij de leerarrangementen 'Onderzoeksvaardigheden en Literatuurstudie' succesvol heeft afgerond. Als criteria voor de masterthesis gelden, zo geeft de opleiding aan, complexiteit en originaliteit van het onderzoek, de mate van zelfstandigheid en creativiteit van de student en de intensiteit van de begeleiding (dit laatste heeft bijvoorbeeld invloed op de hoogte van het cijfer). Bij de begeleiding en beoordeling is ten minste altijd één gepromoveerde docent betrokken. De cijferbepaling vindt plaats op grond van een onderbouwd conceptvoorstel dat de begeleider/coach voorlegt aan de tweede beoordelaar. Indien gewenst, als beide beoordelaars niet tot een eensluidend oordeel komen, schakelt de opleiding een derde beoordelaar in.

Het auditpanel heeft uit de lijst eindwerken (periode 2013-2015) 15 portfolio's geselecteerd met daarin opgenomen de mastertheses. De auditor met het verloskundige deel van de audit in zijn portefeuille heeft 5 portfolio's en theses bestudeerd op zijn vakgebied. De resterende 10 eindwerkstukken zijn over beide andere auditoren verdeeld. Het auditteam komt na bestudering en beoordeling van de mastertheses tot de volgende bevindingen. De gekozen onderwerpen zijn beroepsrelevant. De opleiding geeft duidelijke instructies over de opbouw en de *lay out* van de thesis. De opbouw van de thesis is 'keurig' met een identieke indeling, voorzien van een voorwoord, een persoonlijke motivatie en een Nederlandstalige en Engelstalige samenvatting. Het gebruik van literatuur is voldoende tot goed. Het onderscheid tussen doelstelling van onderzoek en de onderzoeksvragen is in de theses duidelijk aanwezig. Een deel van de theses betrof kwalitatief onderzoek. De beschrijvingen van wat precies gedaan is, kan op onderdelen beter, dat bevordert de replicerbaarheid van het onderzoek. Dat kan nu niet altijd op grond van hetgeen thans beschreven is. De discussie lijkt het lastigste onderdeel van de thesis. Vaak blijft dit algemeen. Een goed voorbeeld van het voorgaande trof het auditteam aan bij een thesis over het prikkelbare darmsyndroom: de student maakt gebruik van internationale literatuur en er is sprake van een goede opbouw naar de onderzoeksvraag toe. De onderzoeksmethode is duidelijk beschreven evenals de onderzoeksgroep en de inclusie criteria. Het gaat om een kwalitatieve studie met verwijzing naar literatuur over de toegepaste methode. De student presenteert de resultaten in een schema. De discussie is in deze thesis niet geheel coherent; de punten uit het schema worden niet systematisch besproken.

Het door de opleiding gehanteerde beoordelingsformulier is goed bruikbaar en biedt studenten (en docenten) houvast. In haar oordeel houdt de opleiding rekening met de begeleiding die de student heeft gehad. Veel begeleiding impliceert een 6 als eindcijfer voor de thesis. Een volgens het auditpanel te verdedigen standpunt.

Eén thesis beoordeelt het auditpanel, na hantering van het vier-ogen principe, als onvoldoende. De onderzoeksopzet is niet voldoende evenals de onderzoekresultaten en de afsluitende discussie en conclusie. De overige 14 theses beoordeelt het auditpanel als hbo-masterniveau. Het oordeel van het auditpanel hierbij komt in grote lijn overeen met het oordeel van de opleiding.

De door het auditteam beoordeelde portfolio's waren omvangrijk en boden voldoende inzicht in de wijze waarop de student zich heeft ontwikkeld tot een volwaardige beroepsbeoefenaar.

Het werkveld geeft aan tevreden te zijn over de kwaliteit en het niveau van afgestudeerden van de opleiding. Eén van de alumni waar het auditteam mee heeft gesproken werkt binnen het specialisme Plastische chirurgie. Door haar inzet en leergierigheid was zij inmiddels nauw betrokken bij het uitvoeren van medische verrichtingen waaronder het sluiten van wonden na borstreconstructies en het hechten ervan. Een tweede alumnus, werkzaam binnen het specialisme Maag-Darm-Lever, was bevoegd (geautoriseerd) om kleine poliepen te verwijderen. De meeste afgestudeerden zijn werkzaam binnen de snijdende en beschouwende medische specialismen. Een minderheid van de afgestudeerden is werkzaam binnen meerdere specialismen. Afgestudeerden verwachten dat het werk de komende jaren zal toenemen. Alumni gaven aan tevreden te zijn over het niveau van de opleiding. Ze kunnen in de beroepspraktijk hun handelen nu beter onderbouwen, zij zijn meer een gesprekspartner en staan steviger op de werkvloer dan de bachelor-afgestudeerde beroepsbeoefenaar.

Weging en Oordeel

De opleiding beoordeelt het afstudeerniveau van haar studenten op een inzichtelijk wijze. Meerdere producten bepalen het eindniveau; zo dienen studenten voor de praktijkopdrachten tenminste een voldoende score te behalen. De afstudeerprocedure rond de thesis is adequaat vormgegeven. Het auditteam heeft zowel portfolio's als de hierin opgenomen theses bestudeerd.

Voor beide geldt dat zij het hbo-masterniveau representeren. Op een beperkt aantal punten kunnen de theses nog aan kwaliteit winnen, maar het hbo-master niveau was op één thesis na, duidelijk. Reden voor het auditteam om Standaard 4 als 'voldoende' te beoordelen.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding leidt op tot een beroepsprofiel en een set eindkwalificaties die op landelijk niveau zijn vastgesteld. De MPA-A en de MPA-KV variant zijn duidelijk uitgewerkt met ieder hun eigen programmatische karakteristieken. Zowel de onderzoekscomponent als de internationale component zijn hierin opgenomen. Beide componenten komen in het programma en bij het docentenkorps duidelijk terug. Hun internationale- en onderzoekservaring leiden er toe dat studenten al vanaf de start van hun 2,5 jarige opleiding hier mee te maken krijgen. Deze lijn doortrekkend leidt dit tot thesis met een duidelijke uitgewerkte literatuurcomponent en een onderzoeksmatige benadering die, een enkeling daargelaten, het hbo-masterniveau representeert. Het leermeester-student model is goed uitgewerkt. De betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding is goed evenals de betrokkenheid van hogeschoolbrede gremia. De integratie van theorie en praktijk is duidelijk aanwezig in de opleiding en studenten weten dit te waarderen.

Al met al reden voor het panel om de opleiding MPA-A en MPA-KV als voldoende te beoordelen dat wil zeggen: zij representeren beide het niveau waarvoor zij opleiden het hbo-master niveau. Reden voor het auditpanel te opleiding voor te dragen ter accreditering door de NVAO.

6. AANBEVELINGEN

Hierna volgen een aantal aanbevelingen van het auditpanel. Deze komen voort uit de audit maar hebben geen invloed op de door het auditpanel gegeven oordelen.

- De beoordelingen die het panel heeft gezien, waren veelal kwalitatief. Het auditteam beveelt de opleiding aan om, meer dan thans het geval is, ook kwantitatieve beoordelingen in te zetten. Geef een cijfermatige beoordeling die gekoppeld is een nauwkeurig omschreven niveau. Formuleer daarbij welk specifiek gedrag behoort bij een bepaald niveau.
- Het auditpanel beveelt de opleiding aan bij de beoordeling van leermeesters de beoordelingssystematiek over te nemen zoals die geldt in een ziekenhuis met een opleidingsfunctie.
- Het vakgebied is nog jong en volop in ontwikkeling. Het auditpanel onderstreept dan ook de betrokkenheid van de opleiding bij het verder ontwikkelen en profileren van enerzijds het vakgebied MPA en anderzijds van de MPA'er als volwaardige beroepsbeoefenaar die in de kader van de taakherschikking taken overneemt van de medisch specialist.
- Bij het auditpanel bestond in eerste instantie de indruk dat het bij MPA-A en MPA-KV om vergelijkbare opleidingen ging. Tijdens de audit werd duidelijk dat zij van elkaar verschillen. Het auditpanel geeft de opleiding in overweging om MPA-A en MPA-KV verder te scheiden en er twee opleidingen van te maken óf beide varianten juist meer te integreren. Dit neemt overigens niet weg dat beide opleidingen in dat geval op een aantal punten van elkaar, van andere masteropleidingen van de Hogeschool Rotterdam én andere MPA-opleidingen kunnen leren. In dit verband noemen wij het borgen van het masterniveau, de taakherschikking en het zich (gezamenlijk) richten op nieuwe zorgvraagstukken.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam hbo-masteropleiding Physician Assistant dual	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	v
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	g
Standaard 3. Toetsing	v
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	v
Algemeen eindoordeel	v

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Eindkwalificaties Opleiding MPA

<p>1. Medisch deskundige (<i>Medical expert</i>) (NAPA¹: Werken met en voor patiënten / directe patiëntenzorg)</p>
<p><i>Definitie rol</i> Bij het functioneren van de Physician Assistant staat de rol van medisch deskundige centraal. De Physician Assistant is medisch breed opgeleid en verricht zelfstandig duidelijk omschreven medische taken binnen een deelgebied van de geneeskunde.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i> De PA als medisch deskundige beschikt op een welomschreven terrein over de kennis en vaardigheden om gegevens te verzamelen en te interpreteren, verantwoorde klinische beslissingen te nemen, het beleid te bepalen en uit te voeren, met inachtneming van de grenzen van eigen discipline en expertise. De zorg wordt door de PA evidence based, actueel, ethisch onderbouwd en kosteneffectief geleverd en wordt doeltreffend mondeling en / of schriftelijk gecommuniceerd naar patiënt(-en), familie, werkers in de zorg dan wel naar de samenleving.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i> De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none">
1.1. met betrekking tot veel voorkomende aandoeningen, doeltreffende, ethisch verantwoorde, diagnostische, therapeutische, en op het individu gerichte preventieve vaardigheden toe te passen in de praktijk;
1.2. relevante informatie aangaande diagnostische, therapeutische, prognostische en op het individu gerichte preventieve opties te integreren in de patiëntenzorg;
1.3. op de juiste manier mondeling en schriftelijk te rapporteren over de aspecten behorende bij de patiëntenzorg.
<p>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</p> <ol style="list-style-type: none">
1.1.1. Het maken van een risico inschatting op basis van evidence based practice.
1.1.2. Het zelfstandig spreekuur doen, verrichten van visites en hierbij patiëntenzorg verlenen door op een welomschreven terrein diagnoses te stellen, therapieën uit te voeren en die te evalueren.
1.1.3. Het stellen van indicaties en herkennen van complicaties van medische handelingen en verrichtingen en daarnaar te handelen.
1.1.4. Het uitvoeren van een behandelplan en hiertoe verrichten van medische handelingen (zoals injectietherapie, delen van operaties, kleine verrichtingen e.d.) en het voorschrijven van specifieke medicatie.
1.1.5. Het uitvoeren van eerste opvang in acute situaties en het zelfstandig ingrijpen als de situatie dit vereist.

¹ Beroepsprofiel Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA)

<p>2. Communicator (<i>Communicator</i>) (NAPA: Werken met en voor patiënten / directe patiëntenzorg; Contacten)</p>
<p><i>Definitie rol</i> De Physician Assistant legt en onderhoudt op doelmatige en zorgvuldige wijze een relatie met patiënten, bij patiënt betrokkenen, collegae en andere zorgverleners.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i> Communicatie is een belangrijk onderdeel van het verlenen van medische zorg. De PA is zich bewust van de invloed van alle verschillende aspecten van communicatie op het diagnostische, therapeutische en preventieve proces, zodat hij deze kan aanpassen aan de individuele patiënt. Tevens is hij zich bewust van de valkuilen van miscommunicatie en de gevolgen daarvan.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i> De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. met patiënten een vertrouwelijke en therapeutische relatie aan te gaan of te onderhouden op basis van wederzijds begrip, empathie en vertrouwen; 2.2. informatie te verzamelen over de aandoening van de patiënt en hiervan op de juiste wijze verslag te doen; 2.3. met diverse patiëntgroepen zoals kinderen, ouderen, mannen en vrouwen en patiënten met verschillende culturele achtergronden om te gaan; 2.4. relevante informatie te bespreken met de patiënt, de familie of andere zorgverleners om zo optimale zorg aan de patiënt te leveren; 2.5. in samenspraak met patiënten, hun betrokkenen, collega's en andere professionals te komen tot een breed gedragen behandelplan; 2.6. doeltreffend in woord en geschrift te communiceren met andere zorgverleners over de aan hem toevertrouwde patiëntenzorg.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2.6.1. Het aangaan en onderhouden van een professionele zorgverlener-patiënt-relatie. 2.6.2. Het bieden van psychosociale begeleiding aan patiënten met verschillende achtergronden. 2.6.3. Medische en overige relevante gegevens van de patiënt met complexe problematiek zowel mondeling als schriftelijk op correcte wijze rapporteren. 2.6.4. Gesprek voeren met patiënten waarbij gebruik gemaakt wordt van de gesprekstechniek die het beste aansluit op het doel van het gesprek.

<p>3. Organisator (<i>Manager</i>) (NAPA: Werken met en voor patiënten / directe patiëntenzorg)</p>
<p><i>Definitie rol</i> Als organisator zorgt de Physician Assistant voor een georganiseerde en adequate uitvoering van het (eigen) werk en levert hij een bijdrage aan de coördinatie en continuïteit van medische zorgprocessen.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i> De PA organiseert het medisch zorgproces en zijn eigen werkzaamheden. De PA is in staat verdere diagnostische en therapeutische zorg te delegeren aan een andere professional. Daarbij past de PA de uitgangspunten van kwaliteitszorg, zijnde het bewaken, bevorderen en waarborgen daarvan, toe in de praktijk.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i> De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. de eigen taken en werkzaamheden met betrekking tot de patiëntenzorg en met betrekking tot het eigen functioneren te organiseren en plannen, waarbij zowel de eigen mogelijkheden als de mogelijkheden van de organisatie waarin gewerkt wordt in acht genomen worden; 3.2. zorg te dragen voor coördinatie en continuïteit van de behandelingsprocessen in de zorgketen. 3.3. zich goed te informeren over maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en de invloed hiervan op het Nederlandse gezondheidszorgsysteem en hiernaar te handelen; 3.4. medische zorg voor patiënten die zijn behandeld te organiseren en te coördineren.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3.4.1. Het zelf organiseren van de eigen (poli)klinische werkzaamheden en functioneren. 3.4.2. Het coördineren en evalueren van het behandelingsproces. 3.4.3. Het op de juiste wijze verwijzen naar andere professionals of hen in consult vragen. 3.4.4. Desgevraagd consult verzorgen op aanvraag van andere professionals. 3.4.5. Kunnen omschrijven wat de eigen taken en bevoegdheden zijn. Daarbij rekening houden met eigen organisatie en de maatschappelijk/politieke ontwikkelingen.

<p>4. Samenwerker (<i>Collaborator</i>) (NAPA: Werken in en vanuit een organisatie)</p>
<p><i>Definitie rol</i> De Physician Assistant werkt constructief en doeltreffend samen met anderen tijdens de uitoefening van het beroep.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i> De PA maakt deel uit van een multidisciplinair samenwerkingsverband. Daarbij is het van belang dat de PA samen kan werken ten behoeve van / ten dienste van besluitvorming en doelmatigheid van het zorgproces.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i> De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4.1. samen te werken en te overleggen bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van het (medische) beleid waarbij de mogelijkheden van andere disciplines en zorgverleners, waaronder mantelzorgers, optimaal worden benut ten gunste van de patiëntenzorg. Daarbij is het van belang dat de eigen deskundigheid en de deskundigheid van anderen bekend zijn en gewaardeerd worden; 4.2. de patiënt en diens naasten in de besluitvorming te betrekken en de mening van de patiënt en van andere zorgverleners in de behandelplannen mee te nemen en te respecteren; 4.3. bij te dragen aan effectieve interdisciplinaire samenwerking en ketenzorg en verantwoordelijkheid te nemen voor de continuïteit van zorg voor de patiënt; 4.4. actief te werken aan de samenwerking in het eigen team waarbij de grenzen van de eigen deskundigheid goed gekend en bewaakt worden, de vakgebieden van andere teamleden gekend en gewaardeerd worden, de meningen en rollen van individuele teamleden worden gerespecteerd, de eigen deskundigheid wordt ingezet ten behoeve van het team, en bijgedragen wordt aan een gezonde teamontwikkeling.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4.4.1. Het constructief samenwerken in een (multidisciplinair) team. 4.4.2. Kan de zorgverlening zo inrichten dat de patiënt centraal staat. 4.4.3. Het leveren van een bijdrage aan audits en samenwerkingsverbanden.

<p>5. Onderzoeker (<i>Scholar</i>) (NAPA: Professioneel handelen en beroepsontwikkeling)</p>
<p><i>Definitie rol</i></p> <p>Als onderzoeker past de Physician Assistant de principes van Evidence Based Practice toe in de patiëntenzorg op diens medische werkterrein en zorgt voor kennisdeling hiervan.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i></p> <p>In de gezondheidszorg wordt in toenemende mate gewerkt volgens de principes van Evidence Based Practice. Physician Assistants streven er voortdurend naar hun deskundigheid te vergroten. Daartoe moet de Physician Assistant middels wetenschappelijk onderzoek kunnen bijdragen aan Evidence Based Practice, hij of zij moet bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek kritisch kunnen beoordelen op de relevantie daarvan voor de praktijk en hij of zij dient vorm te geven aan de eigen ontwikkeling daarin. Ook draagt de PA bij aan de scholing en voorlichting van collega's, andere professionals en patiënten.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i></p> <p>De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.1. bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek kritisch te beoordelen op de relevantie ervan voor de medische praktijk en deze zo nodig ook toe te passen; 5.2. zelfstandig en / of in samenwerking (praktijkgericht) wetenschappelijk onderzoek op verantwoorde wijze op te zetten en uit te voeren; 5.3. probleemsituaties in de medische zorg te signaleren en om te zetten naar relevante praktijk gerichte onderzoeksvragen; 5.4. waar nodig voorlichting te geven en les te geven aan patiënten, hun familieleden, studenten, co-assistenten, andere zorgprofessionals en het publiek.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5.4.1. Het uitvoeren en schriftelijk rapporteren van een literatuurstudie en een PICO. 5.4.2. Het kritisch beoordelen van de validiteit, de betrouwbaarheid en de relevantie van resultaten van wetenschappelijk onderzoek voor de beroepspraktijk. 5.4.3. Het maken van een wetenschappelijk verantwoord onderzoeksvoorstel gebaseerd op een praktijkprobleem, het op juiste wijze uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, en het correct analyseren en interpreteren van de bevindingen. 5.4.4. Het helder presenteren van het onderzoek in woord en geschrift. 5.4.5. Het verzorgen van klinische lessen en refereerbijeenkomsten m.b.t. het eigen werkterrein en onderwijs aan beroepsgenoten (in opleiding). 5.4.6. Het herkennen van behoefte aan: scholing, voorlichting en/of advies en het op deskundige wijze een scholing-, consultatie-, advies- en/of voorlichtingstraject organiseren.

<p>6. Gezondheidsbevorderaar (<i>Health advocate</i>) (NAPA: Werken met en voor patiënten / directe patiëntenzorg; Professioneel handelen en beroepsontwikkeling)</p>
<p><i>Definitie rol</i> Als gezondheidsbevorderaar gebruikt de Physician Assistant zijn deskundigheid en invloed om gezondheid, welzijn en veiligheid te bevorderen van individuele patiënten, en in beperkte mate van gemeenschappen en bevolkingsgroepen.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i> Naast de specifieke kennis van een medisch deelgebied heeft de PA ook kennis over algemene gezondheidsdeterminanten en weet hoe die een rol spelen bij het ontstaan en verloop van klachten en ziekten en bij herstelprocessen. Deze determinanten, waaronder leefstijlfactoren en sociaal-economisch status, worden door de PA actief meegenomen in het dagelijks beleid, gericht op behoud of stimulering van gezondheidsbevorderend gedrag. De PA kan actief screeningsmethoden toepassen.</p>
<p><i>Kerncompetenties</i> De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6.1. de kennis over determinanten van gezondheid en ziekte toe te passen in de praktijk en mee te werken aan maatregelen die de gezondheid en veiligheid van individuën, bevolkingsgroepen en de samenleving bevorderen; 6.2. een gezondheidsgerichte benadering te integreren in diens medische praktijk om te komen tot een integrale zorgverlening; 6.3. preventieve maatregelen te treffen.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 6.3.1. Het geven van gezondheidsvoorlichting aan specifieke patiëntengroepen. 6.3.2. Het evalueren van gezondheid gerelateerde factoren bij de individuele patiënt. 6.3.3. Het integreren van een gezondheidsgerichte benadering in de dagelijkse medische praktijk. 6.3.4. Het stimuleren van patiënten tot gezondheidsbevorderend gedrag.

<p>7. Professional (<i>Professional</i>) (NAPA: Professioneel handelen en beroepsontwikkeling)</p>
<p><i>Definitie rol</i></p> <p>De Physician Assistant streeft naar een doelmatige en efficiënte uitvoering van de beschreven beroepsrollen conform geldende ethische standaarden. De PA is daarbij autonoom en neemt verantwoordelijkheid voor het eigen functioneren en de eigen ontwikkeling.</p>
<p><i>Beschrijving rol</i></p> <p>Het beroep van de PA vereist de beheersing van een complex geheel aan kennis, vaardigheden en gedrag. De PA handelt integer en betrokken in overeenstemming met wettelijke bepalingen en volgens de hoogst geldende medische, ethische en juridische standaarden en volgens de normen van de beroepsgroep. Hij draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep. In de huidige ontwikkelingen in de gezondheidszorg speelt kwaliteitszorg een steeds belangrijkere rol. Dit betreft zowel het voortdurend evalueren en bevorderen van kwaliteit op afdelingsniveau als het afleggen van verantwoording aan externe partijen. De PA toont initiatief bij implementatie- en veranderingsprocessen en draagt bij aan de aanpassing en/of ontwikkeling van standaardprocedures (protocollen, richtlijnen en standaarden).</p>
<p><i>Kerncompetenties</i></p> <p>De Physician Assistant is in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7.1. op een eerlijke, betrokken en ethische wijze hooggekwalificeerde zorg te leveren, met aandacht voor de integriteit van de patiënt; 7.2. adequaat professioneel gedrag te demonstreren in gezondheidszorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs; 7.3. geneeskunde te beoefenen op een ethisch verantwoorde manier, die de medische, juridische en professionele verplichtingen van een zelfregulerende groep respecteert; 7.4. op sterke en zwakke kanten van het eigen functioneren te reflecteren en daardoor sturing te geven aan het eigen leerproces en verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen professionele groei, met als doel de levenslange ontwikkeling als professional; 7.5. zich toetsbaar op te stellen; 7.6. actief bij te dragen aan de ontwikkeling van het beroep; 7.7. de principes van kwaliteitszorg toe te passen in de multidisciplinaire praktijk.
<p><i>Bijbehorende opleiding specifieke eindkwalificaties</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7.7.1. Handelen volgens ethische waarden in de zorgverlening bij individuele patiënten. 7.7.2. Het tonen van zelfstandigheid, initiatief en verantwoordelijkheid nemen in het eigen professionele bestaan. 7.7.3. Het op professionele wijze geven van en omgaan met feedback en het inzetten van reflectievaardigheden. 7.7.4. Werken volgens de standaarden van de eigen beroepsgroep. 7.7.5. Het op de hoogte blijven van ontwikkelingen omtrent de eigen beroepsgroep. 7.7.6. Het ontwikkelen van een visie op het functioneren van de PA binnen de Nederlandse gezondheidszorg. 7.7.7. Het mede ontwikkelen en evalueren van protocollen, standaarden of richtlijnen vanuit wetenschappelijke onderbouwing. 7.7.8. Zorg dragen voor kwaliteit van zorg en het monitoren daarvan. 7.7.9. Zorg dragen voor patiëntveiligheid en bewustzijn creëren hiervoor.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

N.B.
 Het eerste jaar is kwartaal 1 t/m 4
 Het tweede jaar is kwartaal 5 t/m 8
 Het derde jaar is kwartaal 9 en 10

Tabel 5.
 Overzicht blokboeken en leerarrangementen met studiepunten (EC's) per kwartaal

EC verdeling sep14 PA-A												
trainingen / kwartaal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal	
Blokboek Inleiding	3										3	
LA: Zelfsturend leren /startdocument	2										2	
LA: Studieloopbaancoaching	1							1			2	
LA: Klinisch redeneren	3										3	
Blokboek chirurgie		4									4	
Blokboek interne			4								4	
LA: Onderzoeksvaardigheden	2	2	1								5	
LA: Lichamelijk onderzoek en anamnese (PKV)	2	2	2	1							7	
Blokboek Acute patient				4							4	
LA: Literatuurstudie			2	3							5	
LA: PICO				1							1	
Blokboek chronische ziekten					4						4	
LA: public health factors					2						2	
Blokboek neurologie en psychiatrie						4					4	
LA: communicatie						1					1	
LA: advisering						2					2	
Blokboek oudere							5				5	
LA: scholing							2				2	
Blokboek vrouw en kind								4			4	
LA: Patiëntveiligheid								2			2	
LA professionalisering									2		4	
LA: Kwaliteitszorg									2		2	
LA masterthese							1	1	5	9	14	
Totaal	13	8	9	8	6	5	9	7	8	10	84	
Praktijk												
Inleiding	2										2	
Chirurgie praktijk en stage		7									7	
Intern praktijk en stage			6								6	
Acute patient praktijk en stage				6							6	
chronische ziekten praktijk en stage					9						9	
Neurologie en psychiatrie praktijk en stage						9					9	
Oudere							7				7	
Vrouw en kind								8			8	
studiereis									2		2	
Praktijk									4	6	10	
Totaal praktijk+theorie	15	15	15	14	15	16	15	15	15	15	150	

N.B.
 Het eerste jaar is kwartaal 1 t/m 4
 Het tweede jaar is kwartaal 5 t/m 8
 Het derde jaar is kwartaal 9 en 10

Tabel 6:
 Overzicht leerarrangementen en studiepunten (EC's) per kwartaal

EC verdeling sep14 groep PA-KV													
	trainingen / kwartaal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal	
1a	Zelfsturend leren /startdocument	1										1	
1b	Studieloopbaancoaching				1				1			2	
2	De klinisch verloskundige als expert						2	1	2			5	
3	Klinisch redeneren			1	2							3	
4a	Pathologie I	1	1	1								3	
4b	Pathologie II					2	2	1	1			6	
5a	Professionalisering I							2				2	
5b	Professionalisering II										2	2	
6	PICO					1						1	
7	Psychosociale zorg & begeleiding				1	2	1					4	
8	Echoscopie	1	1	1								3	
9	Kwaliteitszorg									1	1	2	
10	Scholing					1	1					2	
11	Onderzoeksvaardigheden	2	2	1								5	
12	Literatuurstudie			2	3							5	
13	Masterthese							2	1	5	6	14	
14	Lichamelijk onderzoek en anamnese (PKV)	2	2	2	1							7	
15	Obstetrische problematiek 1, 2 en 3		1	1		1						3	
16	Patiëntveiligheid								2			2	
	Totaal Theorie	7	7	9	8	7	6	6	7	6	9	72	
	Praktijk												
17	Managing Obstetric Emergencies and Trauma					1	1	1	1			4	
18	Verrichtingen op de verloskamers	1		2								3	
19	Praktijk/stages/internationalisering	7	8	5	6	7	8	8	7	9	6	71	
												78	
	Totaal praktijk+theorie	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	150	

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. de hbo-masteropleiding Physician Assistant. Hogeschool Rotterdam, 17 en 18 september 2015.

Programma visitatie M PA- dag 1.

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
08.15- 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	
08.30- 09.30	Vooroverleg auditteam	
09.30- 09.45	Presentatie vanuit de opleiding	
09.45-11.00	<p><u>Gesprek met panel:</u> <u>RS04.328</u></p> <p><u>Gesprek 1: Alumni, leermeesters en docenten</u> <u>MPA-algemeen</u> Barbara van Krevelen, Alumna</p> <p>Claudia Verveer, Leermeester</p> <p>Maxime Lefeber, Almuna</p> <p>Hans Pieter van Not, Leermeester</p> <p>Irma van der Velden, Hogeschooldocent, lid adviesraad en voorzitter landelijk overleg LOO-PA</p> <p>Rudy Rijke, Hogeschooldocent en afstuderen</p>	<p><u>Gespreksonderwerpen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Relatie met / input van beroepenveld ▪ Ontwikkelingen beroepsdomein ▪ Internationale focus ▪ Programmaontwikkeling ▪ Begeleiding ▪ Niveau ▪ Professionele ruimte / scholing ▪ Kwaliteit afstuderen
11.00- 11.15	Internoverleg	

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen	
11.15- 12.30	<u>Gesprek met panel:</u> <u>RS04.328</u>	<u>Gesprek 2: Alumni, leermeesters en docenten</u> <u>MPA- KV</u> Alex Eggink, Leermeester Laurenza Broere, Alumna Bettina Akerboom, Leermeester Gea Vije, Alumna Evelien Cellissen, Hogeschooldocent Bernice Engeltjes, Hogeschooldocent	<u>Gespreksonderwerpen:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Relatie met / input van beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Internationale focus - Programmaontwikkeling - Begeleiding - Niveau - Professionele ruimte / scholing - Kwaliteit afstuderen
12.30-13.45	Lunch en overleg auditteam <ul style="list-style-type: none"> - Intern overleg - Focuspunten gesprekken morgen - Bestudering documenten ter inzage 		

Programma visitatie M PA- dag 2

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen	
08.30- 08.45	Ontvangst Auditteam		
08.45- 09.45	<u>Gesprek met panel:</u> <u>RS04.328</u>	<u>Gesprek 3: studenten, opleidingscommissie MPA-A</u> Tamara Leenman, Sept. 13 Matthijs Mimpfen, Sept. 13 Chantal Brooijmans, Sept. 13 Anne Crossen, Sept. 14 Carola Ruigrok, Sept. 14 Suzanne Deddens, Sept. 14	<u>Gespreksonderwerpen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit en relevantie programma ▪ Studeerbaarheid ▪ Aansluiting vooropleiding ▪ Toetsen en beoordelen ▪ Kwaliteit docenten ▪ Opleidings specifieke voorzieningen

Tijd	Gesprekspartners		Onderwerpen
09.45- 10.45	Gesprek met panel: <u>RS04.328</u>	<p><u>Gesprek 4: studenten, opleidingscommissie MPA- KV</u></p> <p>Eveline Mostert, Sept. 12</p> <p>Frans Huijberts, Sept. 14</p> <p>Elke Blanke, Sept. 13</p> <p>Thirza Priems, Sept.14</p> <p>Francine Lodewijks, Sept. 14</p> <p>Marieke de Vaan, Sept. 12</p>	<p><u>Gespreksonderwerpen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit en relevantie programma ▪ Studeerbaarheid ▪ Aansluiting vooropleiding ▪ Toetsen en beoordelen ▪ Kwaliteit docenten ▪ Opleidingsspecifieke voorzieningen
10.45- 11.15	Pauze		
11.15- 12.30	Gesprek met panel: <u>RS04.328</u>	<p><u>Gesprek 5: docenten en lector</u></p> <p>Rudy Rijke, Lid kernteam, lid adviesraad en lijn wetenschap</p> <p>Irma van der Velden, Lid kernteam, lid adviesraad en lid opleidingscommissie</p> <p>Evelien Cellissen, Lid kernteam, lid adviesraad en lid examencommissie</p> <p>Bernice Engeltjes, Lid kernteam en voorzitter opleidingscommissie</p> <p>Menno Kiel, Lid kernteam, lid opleidingscommissie en lid toetscommissie</p> <p>Hanneke Torij, Associate lector Verloskunde en Geboortezorg</p>	<p><u>Gespreksonderwerpen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inhoud en vormgeving programma ▪ Eigen inkleuring programma ▪ Keuze werkvormen ▪ Onderzoekslijn ▪ Stage ▪ Internationale component - ▪ Beoordelen en toetsen - ▪ Relatie docenten beroepenveld ▪ Deskundigheid docenten ▪ Opleidingsspecifieke voorzieningen
12.30- 14.00	lunch auditteam (RS04.332)		
	Spreekuur		
	Rondleiding		

Tijd	Gesprekspartners		Onderwerpen
14.00- 14.45	<u>Gesprek met panel:</u> <u>RS04.328</u>	<u>Gesprek 6: leden</u> <u>examencommissie/toetscommissie</u> <u>en opleidingscommissie</u> Han Kingma, Voorzitter examencommissie Evelien Cellissen, Examencommissie Menno Kiel, Toetscommissie Henk Vermeulen Voorzitter toetscommissie Irma van der Velden, Opleidingscommissie M PA Bernice Engeltjes, Opleidingscommissie M PA(KV)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Taken en rollen van de examencommissie ▪ Bevoegdheden, ook met het oog op de Wet Versterking Besturing ▪ Relatie tot het management ▪ Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen (Relatie tot de) toetscommissie ▪ Kwaliteitsborging afstudeerders
14.45- 15.30	<u>Gesprek met panel:</u> <u>RS04.328</u>	<u>Gesprek 7: management</u> Hans van der Moolen, Directeur IVG Karin Buijs, Onderwijsmanager IVG	<u>Gespreksonderwerpen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Eigenheid opleiding ▪ Toekomstperspectief ▪ Ambities ▪ Master-niveau ▪ Relatie beroepenveld ▪ Internationalisering ▪ Onderzoeksdimensie
15.30- 15.45	Internoverleg auditteam en bepalen pending issues		
15.45-16.15	<i>Pending issues</i>		
16.15- 17.30	Bepaling voorlopig oordeel en terugkoppeling		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding(en) is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de duale variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn 'beoordeling eindwerken'.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de betreffende opleiding(en) voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding MPA.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding MPA.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel.
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar.
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie (indien een opleidingscommissie vereist is).
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende portfolio's/eindwerken bekeken²:

Aantal	Studentnummer
1	0852211
2	848311
3	846623
4	813630
5	851303
6	869458
7	859466
8	862902
9	870145
10	850120
11	865400
12	859238
13	857082
14	860019
15	868302

---

² Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Overzicht panelleden

Naam (inclusief titulatuur)	Rol (voorzitter / lid / Student-lid)	Domeindeskundige (ja / nee)
De heer W.L.M. Blomen	Voorzitter	Nee
De heer prof. dr. A. Franx	Lid	Ja
Mevrouw prof. dr. J. Cohen-Schotanus	Lid	Ja
De heer A. Oosterhof MBA	Lid	Ja
De heer T. Kiers	Student-lid	nee

Naam (inclusief titulatuur)	Rol	Gecertificeerd sedert
De heer drs. G.W.M.C. Broers	Secretaris	2010

1	De heer Blomen is mede directeur van de Hobéon Groep. Hij beschikt over uitgebreide expertise op het terrein van kwaliteitszorg en accreditatie van opleidingen in het hoger onderwijs. De afgelopen jaren is hij bij een groot aantal audits als panelvoorzitter betrokken geweest.
2	De heer Franx is hoogleraar, divisievoorzitter verloskunde en medisch manager van de Divisie Vrouw en Baby binnen het UMC.
3	Mevrouw Cohen-Schotanus is emeritus hoogleraar onderzoek van onderwijs in de medische wetenschappen aan de RUG. Tevens was zij hoofd van het centrum voor Innovatie en Onderzoek van Medisch Onderwijs. Zij beschikt over uitgebreide visitatie- en auditervaring.
4	De heer Oosterhof is thans hoofd van de Bachelor opleiding Hbo-V binnen het Instituut Zorg & Welzijn van de NHL. Daarvóór was hij vijf jaar teammanager van de MPA-opleiding van de Hanzehogeschool.
5	De heer Kiers volgt sinds 2013 de opleiding MPA aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Op 10 juli 2015 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-masteropleiding MPA, van Hogeschool Rotterdam, onder nummer 004109.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl